

Куненко Ірина Сергіївна,
кандидат юридичних наук, доцент
ORCID ID: 0000-0003-1919-9198

ПОНЯТТЯ, ФУНКЦІЇ ТА ПРЕДМЕТ КРИМІНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ

THE CONCEPT, FUNCTIONS, AND SUBJECT MATTER OF CRIMINAL JUSTICE: A THEORETICAL ANALYSIS

Анотація. У статті проведено комплексний теоретичний аналіз поняття, функцій і предмета кримінальної юстиції. З огляду на відсутність єдиної наукової позиції щодо визначення цих категорій дослідження спрямоване на систематизацію існуючих підходів та формулювання авторської позиції, яка базується на комплексному методологічному підході із застосуванням системно-структурного, порівняльно-правового та функціонального методів. Проаналізовано різноманітні наукові трактування кримінальної юстиції як системи, процесу та соціального інституту, що забезпечує правове реагування на кримінальні правопорушення, їх розслідування, судовий розгляд, покарання винних і захист прав потерпілих. Підкреслюється, що кримінальна юстиція безпосередньо пов'язана з реалізацією правоохоронної функції держави, спрямованої на протидію злочинності, забезпечення правопорядку та захист прав людини. Кримінальну юстицію розглянуто як самостійний вид юстиції, особливу сферу державного управління, що реалізує правоохоронну функцію держави через юридичну діяльність уповноважених суб'єктів. Виокремлено основні функції кримінальної юстиції: охорона правопорядку, справедливий суд, виконання кримінальних покарань і відновлення прав потерпілих. Запропоновано власне визначення предмета кримінальної юстиції як діяльності щодо виявлення, розслідування, притягнення до відповідальності за кримінальні правопорушення й відновлення правопорядку, що охоплює кримінально-правові норми, процедури досудового розслідування, судового розгляду та виконання покарань. Автор наголошує на необхідності відмежування кримінальної юстиції від суміжних сфер – адміністративної, дисциплінарної та ін. – з урахуванням функціональної специфіки та нормативного регулювання. Дослідження підкреслює важливість кримінальної юстиції у підтриманні законності, справедливості та захисті прав людини в правовій державі.

Ключові слова: юстиція, кримінальна юстиція, предмет кримінальної юстиції, правоохоронна функція держави.

Abstract. The article presents a comprehensive theoretical analysis of the concept, functions, and subject matter of criminal justice. Given the lack of a unified scholarly position on the definition of these categories, the research aims to systematize existing approaches and formulate the author's perspective, based on an integrated methodological framework employing systemic-structural, comparative legal, and functional methods. Various scientific interpretations of criminal justice are examined – as a system, a process, and a social institution that ensures legal responses to criminal offenses, their investigation, trial, punishment of offenders, and protection of victims' rights. It is emphasized that criminal justice is directly linked to the implementation of the state's law enforcement function, aimed at combating crime, maintaining public order, and protecting human rights. Criminal justice is considered an independent type of justice, a distinct area of public administration that carries out the state's law enforcement function through the legal activity of authorized entities.

The article identifies the main functions of criminal justice: maintaining public order, ensuring fair trial, enforcing criminal penalties, and restoring victims' rights. A definition of the subject matter of criminal justice is proposed as activity related to the detection, investigation, prosecution of criminal offenses, and the restoration of public order, encompassing criminal law norms, pre-trial procedures, court proceedings, and execution of penalties. The author emphasizes the need to distinguish criminal justice from related areas – such as administrative and disciplinary justice – taking into account their functional specifics and normative regulation. The study highlights the critical role of criminal justice in upholding legality, fairness, and human rights in a rule-of-law state.

Key words: justice, criminal justice, subject of criminal justice, law enforcement function of the state.

Вступ. У сучасних умовах формування правової держави та забезпечення верховенства права особливої актуальності набуває вивчення системи кримінальної юстиції. Її функціонування безпосередньо впливає на стан правопорядку, рівень захищеності прав людини й ефективність протидії злочинності. Водночас у науковій літературі відсутня єдність щодо визначення поняття та предмета кримінальної юстиції, що обумовлює потребу в комплексному аналізі наявних підходів та уточненні змісту цієї правової категорії. Дискусійність тлумачень свідчить про незавершеність доктринального осмислення зазначеного інституту, що ускладнює його нормативне регулювання та практичну реалізацію.

Матеріали та методи. Метою цієї роботи є аналіз наукових підходів до розуміння поняття і предмета кримінальної юстиції, їх систематизація та формулювання власної авторської позиції щодо зазначених правових категорій.

У процесі дослідження було використано комплексний методологічний підхід, що передбачає системно-структурний, порівняльно-правовий і функціональний методи. Основу емпіричної бази становили положення українського кримінального та кримінально-процесуального законодавства, наукові праці провідних українських і зарубіжних фахівців у галузі права, а також нормативні джерела, що регламентують діяльність органів кримінальної юстиції.

Результати. Виходячи із закріпленого в Конституції України поділу державної влади на законодавчу, виконавчу та судову, основними видами юридичної діяльності в науковій літературі визначають правотворчу, правозастосовчу та правоохоронну діяльність. Щодо правових форм діяльності держави, то, на думку В. Риндюк, до них належать створення, реалізація, а також охорона права. Ці форми називають видами державної діяльності або формами здійснення функцій держави [1].

Ми пов'язуємо існування сфери юстиції та її загальне (родове) поняття з правоохоронною функцією держави. На нашу думку, юстиція – це особлива сфера державного управління, у якій на основі принципу законності реалізується в сукупній діяльності публічно-владних органів та їх спеціалізованих установ правоохоронна функція держави.

Юстиція має справу з фактами порушення права, його відновленням і приведенням до вимог закону, з утвердженням законного правопорядку.

Кримінальна юстиція є одним із видів юстиції, що забезпечує виконання правоохоронної функції держави. Деякі науковці звертають увагу на соціальне призначення кримінальної юстиції, яке полягає у тому, що вона є способом вирішення конфлікту між особою і владою, тобто між порушником кримінально-правової заборони та державою, яка встановила цю заборону. При цьому соціальну значущість має не лише факт вирішення конфлікту (застосування або незастосування норм матеріального права), а й процедура його вирішення [2, с. 8–9].

У зарубіжній доктрині поняття кримінальної юстиції трактують по-різному. Зокрема, її розглядають як систему та процес [3] або як багатопрофільну систему, метою діяльності якої є підтримання порядку в суспільстві шляхом покарання тих, хто порушує закон, і захисту добробуту громадян [4]. Однією з основних цілей системи кримінальної юстиції визначають зменшення злочинності, і це досягається, на думку вчених, шляхом реабілітації, стримування та позбавлення злочинців дієздатності. Система кримінальної юстиції забезпечує також належне розслідування діянь підозрюваних, їх переслідування та захист, щоб гарантувати справедливий суд. До цієї системи належать правоохоронні органи, суди та виправні установи [4].

У вітчизняній юридичній літературі термін «кримінальна юстиція» інтерпретується як: 1) система державних органів, що ведуть кримінальне провадження (органи дізнання, досудового розслідування, прокурор і суд) [5]; 2) сукупність органів, які задіяні в кримінальному процесі (органи дізнання, досудового слідства, прокуратура та суд, адвокатура й органи виконання покарань [6]; 3) кримінальне, кримінально-процесуальне та кримінально-виконавче законодавство, а також органи й установи кримінальної юстиції, які розглядають кримінальні справи, інститут прокуратури, органи, наділені повноваженнями проводити досудове розслідування, органи й установи виконання кримінальних покарань, адвокатура [7, с. 30]; 4) самостійна соціально-правова інституція реалізації кримінально-правової політики української держави, система державних органів (органи дізнання, досудового слідства, прокуратури та суди загальної юрисдикції з розгляду кримінальних справ), створених із метою протидії злочинності шляхом правового реагування на вчинення злочинних діянь і спеціально-кримінологічного запобігання злочинним проявам у межах здійснення кримінального судочинства [8, с. 5–6]; 5) система правоохоронних органів, адвокатури, судової влади, виправних установ та пробації, яка бере безпосередню участь у затриманні, переслідуванні, захисті, винесенні вироку, ув'язненні та нагляді за особами, підозрюваними або обвинуваченими у вчиненні кримінальних злочинів [9].

Як сучасна концепція, кримінальна юстиція виражає дві основні ідеї: 1) підозрювані, засуджені злочинці та жертви злочинів мають певні права; 2) злочинну

поведінку повинна переслідувати й карати держава відповідно до встановлених законів [6].

М. Черкасова зазначає, що основними цілями системи кримінальної юстиції є: охорона прав, свобод та законних інтересів громадян, суспільства та держави від злочинних посягань; швидке та повне розкриття злочинів і справедливе покарання винних; забезпечення виконання кримінального покарання; сприяння зміцненню законності [10, с. 42–43].

Проаналізовані підходи свідчать про наявність розбіжностей щодо розуміння кримінальної юстиції, що зумовлює потребу в уточненні її змісту та формулюванні авторського бачення цього поняття, яке враховує як практичні, так і теоретичні аспекти функціонування цього інституту.

На нашу думку, кримінальна юстиція – це вид юстиції, який передбачає юридичну діяльність уповноважених законом суб'єктів на основі принципу законності, спрямовану на попередження кримінальних правопорушень, їх виявлення, розслідування і встановлення винних у скоєнні злочинів, притягнення їх до юридичної відповідальності, а також на виконання рішення щодо їх юридичної відповідальності.

З огляду на це постає потреба в окремому уточненні предмета кримінальної юстиції, тобто тієї сфери суспільних відносин та юридичної діяльності, яка визначає її функціональну специфіку і дає змогу відмежувати її від суміжних видів юстиції.

Серед усіх порушень правових норм найтяжчою є вчинення кримінального правопорушення – суспільно небезпечного діяння, категорично забороненого законом. Кримінальні правопорушення завжди завдають тяжкої, а нерідко непоправної шкоди інтересам особи, суспільства та держави. У Кримінальному кодексі України встановлено, що кримінальним правопорушенням є передбачене Кодексом суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність), вчинене суб'єктом кримінального правопорушення [11]. Застосування конкретної норми кримінального закону передбачає здійснення спеціальної діяльності уповноваженими суб'єктами, що спрямована на встановлення умов і підстав для реалізації цієї норми.

У наукових статтях, присвячених дослідженням кримінальної юстиції, висловлюється думка, що змістом кримінальної юстиції є організована процесуальна діяльність уповноважених державних органів (суб'єктів), що регламентується кримінальним та кримінально-процесуальним законодавством і спрямована на реалізацію публічної державної функції – протидії злочинності. За своїм характером зазначена діяльність є сукупністю зусиль, спрямованих на протидію злочинності за двома напрямками: 1) правове реагування на вчинені кримінальні правопорушення; 2) запобігання вчиненню нових кримінальних правопорушень [12; 13, с. 236].

В іншому джерелі вказується, що призначенням системи кримінальної юстиції є забезпечення справедливості для кожного члена суспільства в разі виникнення кримінально-правового конфлікту. Такий конфлікт може виникати між будь-яким членом суспільства, з одного боку, та іншим суб'єктом – фізичною чи юридичною особою, державою громадянства чи іншою державою, міжнародною організацією – з іншого. При цьому не мають значення громадянство фізичної особи, законність юридичної особи, факт визнання держави чи легітимність міжнародної організації. Якщо конкретного конфлікту немає – система не повинна втручатися. Якщо ж він виник, система кримінальної юстиції повинна зробити все можливе для того, щоб: а) почате кримінальне правопорушення було припинено (перервано); б) усі особи, винні у його вчиненні, понесли відповідальність і до них були вжиті засоби кримінально-правового впливу відповідно до закону; в) усі особи, потерпілі від кримінального правопорушення, а також держава отримали найповнішу сатисфакцію у вигляді відшкодування збитків та шкоди, відновлення порушених прав і становища, усі незаконні акти і рішення скасовані чи визнані незаконними у встановленому законом порядку; г) суспільство впевнилось у тому, що кримінально-правовий конфлікт вичерпано. Водночас система завжди перебуває у всеозброєнні в очікуванні можливих кримінально-правових конфліктів. Для цього держава безперервно продукує необхідні закони, гармонізуючи їх з міжнародним кримінальним правом, здійснює профілактичні (запобіжні) заходи, кадрові, фінансові й інше забезпечення відповідних державних органів тощо [14]. Це забезпечується шляхом: 1) запобігання кримінальним правопорушенням; пошуку й фіксації фактичних даних про протиправні діяння; 2) здійснення досудового розслідування, у т. ч. у формі негласних слідчих (розшукових дій); 3) підтримання публічного обвинувачення в суді; 4) захисту від кримінального обвинувачення; 5) здійснення правосуддя в кримінальних справах; 6) виконання кримінальних покарань та інших заходів кримінально-правового характеру, а також виправлення й ресоціалізації засуджених.

О. Кравченко, вважає, що кримінальна юстиція як соціальна система об'єднує функції суду, прокуратури, органів внутрішніх справ, служби безпеки, міністерства юстиції, адвокатури й установ, які пов'язані з виявленням, розкриттям, розслідуванням і судовим розглядом кримінальних справ, виконанням покарання, що призначено судом [15, с. 168].

Отже, враховуючи аналіз наукових праць, серед основних функцій кримінальної юстиції можна виділити такі: 1) охорона правопорядку та захист громадян від протиправних посягань шляхом виявлення й розслідування злочинів; 2) справедливий судовий розгляд справи щодо обвинувачення особи у вчиненні кримінального правопорушення, вирішення питання про її винуватість або невинуватість, а також здійснення судового контролю за досудовим розслідуванням; 3) забезпечення покарання осіб, винних у вчиненні злочинів, відповідно

до вимог закону. Це передбачає реалізацію вироків суду, здійснення контролю за особами, які відбувають покарання, а також програм з реабілітації; 4) відновлення прав потерпілих та їхніх інтересів.

У чинному законодавстві, а саме Кримінальному процесуальному кодексі України, зазначено, що завданнями кримінального провадження є захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод і законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура [16].

Крім того, у цьому документі встановлені такі види діяльності щодо вирішення кримінальних справ і притягнення винних до відповідальності – судове провадження (підготовче судове провадження, судовий розгляд і ухвалення та проголошення судового рішення, провадження з перегляду судових рішень в апеляційному, касаційному порядку, а також за нововиявленими або виключними обставинами), процесуальна діяльність прокурора, що полягає у доведенні перед судом обвинувачення з метою забезпечення кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення; дізнання, досудове слідство і досудове розслідування; слідчі (розшукові дії), притягнення до кримінальної відповідальності та виконання судових рішень.

Отже, кримінальна юстиція насамперед забезпечує реагування на злочинну поведінку, що не відповідає встановленому закону, відновлення справедливості та нормалізація суспільних відносин.

Враховуючи все вищезазначене, пропонуємо розуміти предмет кримінальної юстиції як діяльність уповноважених суб'єктів щодо виявлення, розслідування та притягнення до відповідальності осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, а також відновлення порушеного правопорядку та захисту прав потерпілих. Предмет кримінальної юстиції охоплює застосування кримінально-правових норм, процедур досудового розслідування, судового розгляду та виконання покарань із метою забезпечення невідворотності відповідальності та справедливого правосуддя.

Висновки. За результатами проведеного теоретичного дослідження було з'ясовано, що кримінальна юстиція є самостійним видом юстиції, її ключове призначення полягає у реалізації правоохоронної функції держави через забезпечення законності, справедливості, захисту прав людини та протидію кримінальним правопорушенням. Ключовим результатом дослідження стало уточнення предмета кримінальної юстиції, який охоплює юридичну діяльність

уповноважених органів, спрямовану на виявлення, розслідування, судовий розгляд, притягнення до відповідальності осіб, що вчинили кримінальні правопорушення, та реалізацію вироків суду. Такий підхід дає змогу чітко відмежувати кримінальну юстицію від суміжних видів юстиції та забезпечити цілісне уявлення про її структуру та функціональне призначення. Таким чином, стаття робить внесок у доктринальне осмислення поняття кримінальної юстиції, окреслює її межі та функціональне призначення в системі публічного права.

Перелік використаних джерел:

1. Риндюк В. І. Упорядкування законодавства України: теоретико-методологічний та техніко-юридичний аспекти : монографія. Київ : КНЕУ, 2021. 407 с.
2. Реформування органів кримінальної юстиції України відповідно до європейських стандартів: концептуальний аналіз : монографія. Овчаренко О. М., Сердюк О. В., Мошак Г. Г., Дунаєва Т. Є., Кохан В. П., Шуміло О. О. НДІ ВПЗ ім. акад. В. В. Сташиса. Харків, 2015. 242 с.
3. Reid S.T. Crime and Criminology. Hinsdale (TIL.), 197R. P. 2602.
4. Lisa Myers. Why Criminal Justice is Important. URL: <https://www.northwestcareercollege.edu/blog/why-criminal-justice-is-important/>.
5. Юрчишин В. М. Проблеми місця і ролі суб'єктів кримінальної юстиції, що діють у кримінальному процесі України. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2013. Вип. 1. С. 286–294. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vchfo_2013_1_30.
6. Criminal justice. legal dictionary and legal encyclopedia. URL: https://www.law.cornell.edu/wex/criminal_justice.
7. Сучасні тенденції розвитку кримінальної юстиції в Україні : колективна монографія. Серкевич І., Устрицька Н., Навроцька В. та ін. ; за ред.: Гловюк І., Лашук Н. Львів : ПП «Видавництво «БОНА»». 2021. 388 с.
8. Міщенко С. Г. Роль кримінальної юстиції в протидії злочинності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Київ. 2011. 19 с.
9. American Heritage Dictionary of the English Language, Fifth Edition. Copyright. 2016 by Houghton Mifflin Harcourt Publishing Company. URL: <https://www.thefreedictionary.com/criminal+justice>.
10. Черкасов М. О. Системно-структурний аналіз органів кримінальної юстиції. *Право і безпека*. 2009. № 3. С. 42–45.
11. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
12. Овчаренко О. М. Системи органів кримінальної юстиції в Україні та світі. *Наукові дослідження. Питання боротьби зі злочинністю*. 2015. Вип. 29. С. 163–176. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pbzz_2015_29_15.
13. Любавіна В. П. Поняття кримінальної юстиції як інституту справедливого правосуддя щодо гарантування презумпцій у кримінальному провадженні. *Ірпінський юридичний часопис: науковий журнал*. Вип. 1(10). 2023. С. 234–241.
14. Хавронюк М. І. Система кримінальної юстиції: знаки, поняття, елементи. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/fef26d19-af48-4dae-9033-c1c4d3c78390/content>.
15. Кравченко Ф. Теорія управління органами внутрішніх справ. Київ : Національна академія внутрішніх справ України. 1999. 702 с.
16. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/conv#Text>.

References:

1. Ryndiuk, V.I. (2021). *Uporiadkuvannia zakonodavstva Ukrainy: teoretyko-metodolohichni ta tekhniko-iurydychni aspekty: monohrafiia* [Systematization of Ukrainian legislation: theoretical-methodological and legal-technical aspects: monograph]. Kyiv: KNEU. 407 p. [in Ukrainian].
2. Ovcharenko, O.M., Serdiuk, O.V., Moshak, H.H., Dunaieva, T.Ye., Kokhan, V.P., Shumylo, O.O. (2015). *Reformuvannia orhaniv kryminalnoi yustyttsii Ukrainy vidpovidno do yevropeyskykh standartiv: kontseptualnyi analiz: monohrafiia* [Reforming the criminal justice bodies of Ukraine in accordance with European standards: conceptual analysis: monograph]. Kharkiv: NDI VPZ im. akad. V.V. Stashysa. 242 p. [in Ukrainian].
3. Reid, S.T. (1978). *Crime and Criminology*. Hinsdale, IL: Dryden Press. 260 p. [in English].
4. Myers, L. (n.d.). *Why Criminal Justice is Important*. Retrieved from: <https://www.northwestcareercollege.edu/blog/why-criminal-justice-is-important/> [in English].
5. Yurchyshyn, V.M. (2013). *Problemy mistsia i roli subiektiv kryminalnoi yustyttsii, shcho diit u kryminalnomu protsesi Ukrainy* [Problems of the place and role of criminal justice subjects involved in the criminal process of Ukraine]. *Visnyk Chernivetskoho fakultetu Natsionalnoho universytetu "Odeska yurydychna akademiia"*, 1, 286–294. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vchfo_2013_1_30 [in Ukrainian].
6. Criminal justice. Legal dictionary and legal encyclopedia. Retrieved from: https://www.law.cornell.edu/wex/criminal_justice [in English].
7. Serkevych, I., Ustrytska, N., Navrotska, V., et al. (2021). *Suchasni tendentsii rozvytku kryminalnoi yustyttsii v Ukraini: kolektyvna monohrafiia* [Current trends in the development of criminal justice in Ukraine: collective monograph]. Lviv: PP "Vydavnytstvo BONA". 388 p. [in Ukrainian].
8. Mishchenko, S.H. (2011). *Rol kryminalnoi yustyttsii v protydii zlochynnosti* [The role of criminal justice in combating crime]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv. 19 p. [in Ukrainian].
9. American Heritage Dictionary of the English Language, Fifth Edition (2016). Houghton Mifflin Harcourt Publishing Company. Retrieved from: <https://www.thefreedictionary.com/criminal+justice> [in English].
10. Cherkasov, M.O. (2009). *Systemno-strukturnyi analiz orhaniv kryminalnoi yustyttsii* [Systemic-structural analysis of criminal justice bodies]. *Pravo i bezpeka*, 3, 42–45 [in Ukrainian].
11. *Kryminalnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 05.04.2001 № 2341-III* [Criminal Code of Ukraine: Law of Ukraine No. 2341-III of April 5, 2001]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2001. № 25–26, Art. 131. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> [in Ukrainian].
12. Ovcharenko, O.M. (2015). *Systemy orhaniv kryminalnoi yustyttsii v Ukraini ta sviti* [Systems of criminal justice bodies in Ukraine and the world]. *Naukovi doslidzhennia. Pytannia borotby zi zlochynnistiu*, 29, 163–176. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pbzz_2015_29_15 [in Ukrainian].
13. Liubavina, V.P. (2023). *Poniattia kryminalnoi yustyttsii yak instytutu spravedlyvoho pravosuddia shchodo harantuvannia prezumptsii u kryminalnomu provadzhenni* [The concept of criminal justice as an institution of fair trial in ensuring presumptions in criminal proceedings]. *Irpinskyi yurydychnyi chasopys: naukovyi zhurnal*, 1(10), 234–241 [in Ukrainian].
14. Khavroniuk, M.I. (2017). *Systema kryminalnoi yustyttsii: znaky, poniattia, elementy* [Criminal justice system: signs, concepts, elements]. Retrieved from: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/fef26d19-af48-4dae-9033-c1c4d3c78390/content> [in Ukrainian].
15. Kravchenko, F. (1999). *Teoriia upravlinnia orhanamy vnutrishnikh sprav* [Theory of management of internal affairs bodies]. Kyiv: Natsionalna akademiia vnutrishnikh sprav Ukrainy. 702 p. [in Ukrainian].
16. *Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 13.04.2012 № 4651-VI* [Criminal Procedure Code of Ukraine: Law of Ukraine № 4651-VI of April 13, 2012]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/conv#Text> [in Ukrainian].